

Dat is eisch voor onze dagen.

Wij moeten meer principieel zijn.

Al ons toegeven aan de gedienstigheden der praktijk, en alle compromis en synthese terwille van praktisch succes zullen we laten varen, en we betrekken alleen iets, wanneer wij, zonder ons aan „principiën-reiteren“ schuldig te maken, een zuiver-principiële strijd voeren. Mits we dan ook niet beginselen in den waren zin des woords te doen hebben, en we steunen kunnen op de onveranderlijke uitgangspunten van denken en zijn, die God ons in Zijn Woord gegeven heeft.

Daarom zoekt ons blad mede te werken.

Of het daarin slagen zal?

God geve ons den rechten weg te vinden, en op het gevaarlijke terrein van het politieke en sociale leven alleen dien rechten weg te gaan.

K. D.

Lezer, sympathiseert ge met de oprichting van dit blad, stel dan niet uit U als abonnee aan te melden.

## ZENDING EN EVANGELISATIE.

### „Gereformeerde Evangelisatie“.

De samenstelling, boven dit artikel als titel geplaatst, vormt voor sommigen een tegenstelling. Gereformeerde zijn en evangeliseren zijn voor hen twee dingen, die zich wel op papier, maar noch in de historie, noch in beginsel, met elkaar verzoenen. Evangelisatie is geen vrucht van calvinistischen, maar van methodistischen akker, zoo stelt men het van deze zijde voor.

Gewoonlijk brengt men de Evangelisatie terug tot op Wesley en Whitefield, de mannen van het Engelsch Methodisme of op Wichern, den grondlegger der Innere Mission in Duitschland.

Al was dit nu juist, dan zou het natuurlijk niets bewijzen tegen de mogelijkheid van gereformeerde evangelisatie. Immers de machtige beweging der kerkhervorming is evenmin bij Calvin begonnen, maar bij de Waldenzen, Wycliffe, Huss, Luther e.a. Dat was voor Calvin geen reden om niet te reformeeren. Al zou dus de evangelisatie eenen methodistischen oorsprong hebben, dan zou daar nimmer een reden in liggen om niet, hoogstens om Anders te evangeliseren.

Bij onderzoek blijkt evenwel, dat niet slechts het beginsel, maar ook de methode der evangelisatie van veel anderen oorsprong is dan het Methodisme. Waar door wordt de methodiek der Evangelisatie gekenmerkt? Hierdoor, dat zij zich niet richt tot degenen, die niet reeds opgewekte belangstelling tot het Evangelie komen, maar dat zij met het Evangelie uitgaat tot hen, die nog belangstellend moeten worden gemaakt. Bij normale kerkformatie gaat het initiatief uit van de hoorders, deze gaan over tot instellende en begeeren een prediker, bij de evangelisatie gaat omgekeerd alle initiatief uit van de(n) prediker(s), zij begeeren de hoorders.

Is dat nu ongereformeerd? Zeker niet, als wij onzen arbeid willen inrichten naar het voorbeeld Gods. Het is de groote gedachte in het Calvinisme, dat in de genade God steeds het initiatief neemt. Hij laat zich vinden van degenen, die naar Hem niet zochten. Hij wordt niet getrokken door onze belangstelling, maar Hij trekt ons door de vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog.

Evangelisatie is niet ongereformeerd, als wij onzen arbeid willen inrichten naar het voorbeeld van den Heere Jezus Christus. Hij predikte op den berg en aan het strand. Hij predikt aan hen, van wie Hij weet, dat zij niet hooren zullen, omdat hun hart dik is geworden en hunne ooren zwaar zijn om te hooren. Hij zegt tot de schare: „Komt tot Mij!“, maar vooraf komt Hij eerst tot de schare. Terwijl Johannes de Dooper zijn centrum kiest in de nabijheid van den Jordaan, gaat Jezus het land door goeddoende. Hij houdt zich zelfs bezig met de stoffelijke behoeften zijner hoorders in de wonderen der spijziging. Eerst na hen gevoed te hebben met de spijze, die vergaat, wijst Hij hen op de spijze, die blijft tot in het eeuwige leven.

Evangelisatie is niet ongereformeerd, als wij onzen arbeid willen inrichten naar het voorbeeld der Apostolische kerk. Wij lezen nergens, dat de apostelen en evangelisten en zij, die alleen met den algemeenen naam „broeders“ worden aangeduid, hunne prediking lieten afhangen van de belangstelling der hoorders. Zeker was hun doel gemeenten te stichten, maar daarmede achtten zij hunnen arbeid niet voltooid. Te Efeze, waar een gemeente was, wilde Paulus zich op de schouwplaats tusschen de woedende Diana-aanbidders begeven. Te Jeruzalem, waar de moedergemeente was gevestigd, predikte de geboiede Paulus van de trappen der legersplaats. Trouwens de kerk is op aarde nooit compleet. En wat Prof. Bavinck zegt van Israël, geldt zeker ook van de kerk, zij is niet verkoren ten koste, maar ten bate van de menschheid. De gemeente is maar niet object van bearbeiding, maar zelve subject, geroepen tot bekendmaking der waarheid Gods aan alle creaturen.

Evangelisatie is niet ongereformeerd, als wij onzen arbeid inrichten naar het voorbeeld van Calvin en zijne medewerkers. Het is opmerkelijk, hoe methoden, die wij als betrekkelijk nieuw beschouwen, bij de reformatie reeds in gebruik waren. Het voornaamste middel, waarvan de hervorming zich bediende, was de Bijbelcolportage. Daarnaast nam de traktaatverspreiding een groote plaats in. De bekende Admiraal de Coligny werd door middel van een traktaat tot kennis der waarheid gebracht. Het is bekend, hoe Luther en Calvin veel van de drukpers gebruik hebben gemaakt. In Genève bediende Olivetan, neef van Calvin en één zijner voorgangers aldaar, zich zelfs van aanplakbiljetten. Wat schijnt er nieuwer dan vergaderingen met debat? Is het Evangelie daar niet te heilig voor? Calvin dacht er anders over. Het zijn juist de hervormers geweest, die op openbare disputationen aandrongen, terwijl althans in Genève de Roomschen die ontweken. Het eerste twistgesprek vinden wij, wat Genève betreft, vermeld op Juni 1533. Calvin was er nog niet, wel zijne vrienden Farel en Viret. October

van het volgend jaar vinden wij Calvin in het strijdperk bij eenen openbaren redetwist te Lausanne. In 1537 komen er zogenaamde spirituelen te Genève — om honne dwalingen te bestrijden vraagt Calvin aan de overheid om een publieke debatvergadering. Is straatprediking iets nieuws? De Schotsche martelaar George Wishart, verbrand Maart 1546, zeide bij een prediking in de openlucht: „Christus heeft meer in de woestijn of aan het strand der zee gepredikt dan in den tempel te Jeruzalem“.

Froment, die door Farel naar Genève gezonden werd, begon met kindersamenkomsten en toen er meer hoorders kwamen, predikte hij op het plein Molard in de openlucht. Inzonderheid Willem Farel was een volksprediker, wij lezen in zijn levensgeschiedenis: „bij predikte op de openbare pleinen, hij predikte in de kerkgebouwen, hij verkondigde Christus in de woning der armen en den raad der volken“. O, zegt men, maar het was toen een andere tijd! Ja, dat verzeker ik u! Glaubbins predikte op straat te Grandson, gedurig in de rede gevallen door monniken, die hem foeschreewden: „Ketter! Jodenkind! Afvallige!“ Te Genève joeg de stadswacht de samenkomsten op het plein Molard uiteen. Te Orbe wilde Farel prediken op de Groote Markt. Er bevond zich niemand, maar hij begon toch met luide stem te prediken in de hoop, dat hij wel hoorders zou lokken. Toen hij zijne hoop niet vervuld zag, ging hij naar de kerk en beklom den kansel. Deze kerk was bezet met kinderen, die plat op de zaken lagen. Omdat Farel drie — zegge drie! — personen zag, die hem ernstig toeschreven, begon hij te prediken. Terstond begonnen de kinderen, die daar opzettelijk voor gekomen waren, uit alle macht te gieren. Gaf Farel om al die ervaringen zijne methode op? Zeide hij wat men tegenwoordig zoo spoedig zegt: „het zijn paarden voor de wijnen?“ Neen, hier mishandeld, daar vergiftigd bijna, zette hij den arbeid voort. Van Genève lezen wij: „Genève braakte den eenen evangelist na den anderen uit“. Toch gaf Farel Genève niet op. Als hij later er zelf gevestigd is, beweegt hij Calvin er te blijven. Deze verontschuldigde zich met het oog op zijne studiën en zijne zwakke gezondheid, maar Farel sprak de bekende woorden: „God vervloekte uw rust, God vervloekte uwe studiën, als gij in zulk een grooten nood u onttrekt en weigert hulp te verleen“.

Voor Calvin te Genève kwam, heeft hij gearbeid in Frankrijk en Italië. Van zijnen arbeid te Noyon lezen wij: „hij legde de hand op degenen, die elders heenliepen, om hen staande te houden“. Hij vormde een aantal evangelisten en zond die uit naar Frankrijk. Een van hen, Philip Veron, kreeg den bijnaam „de verzamelaar“, want zeide hij: „ik wil de verdoolde schapen des Heeren vergaderen“.

Hoe dacht Calvin over de prediking des Evangelies? Kostelijk komt dit uit in één zijner predikatiën:

„God wil, dat wij allen zalig worden, wanneer Hij beveelt, dat Zijn Woord zal gepredikt worden. Daarom moeten wij zooveel in ons is de zaligheid dergenen behartigen, die nog vreemd zijn aan het geloof en hen tot de goedheid Gods trachten te leiden“.

Waarom moeten wij ons zooveel moeite geven voor hen, die vreemd zijn aan het geloof? De uitverkorenen zullen toch wel toegebracht worden, zeggen sommigen, en geven dit uit als echt-gereformeerd. Daarom zegt Calvin verder:

„Omdat Christus niet de Zaligmaker is van drie of vier, maar Zich aan allen aanbiedt. Jezus Christus is niet gekomen om Middelbaar te zijn tusschen twee of drie menschen, maar tusschen God en de menschen, niet om een luttel aantal menschen met God te verzoenen, maar om Zijn genade over heel de wereld uit te breiden. Moeten wij niet, omdat Jezus ons allen tot Zich noodigt, omdat Hij bereid is ons vrijen toegang tot Zijn Vader te verleen, de handen uitbreiden tot degenen, die niet weten, wat deze verbeniging is, ten einde hen te doen toegaan. God heeft in Jezus Christus de armen uitgebreid om hen, die er van gescheiden zijn, tot Zich te ontvangen“.

Maar als wij de gelegenheid om het Evangelie te hooren, openstellen, is dat niet genoeg gedaan? Calvin zegt:

„Het moet niet aan ons liggen, dat zij niet tot de kudden terugkeeren“.

En dan richt Calvin tot hen, die in de prediking des Evangelies aan allen vertragen, de volgende geweldige beschuldiging:

„Zij, die verzuimen hunnen naaste op den weg der zaligheid te leiden, verminderen de macht van Gods heerschappij zooveel in hen is en willen er perken aan stellen, opdat Hij niet over de geheele wereld heersche“.

Zij verduisteren de verdienste van den dood en het lijden van Jezus Christus en verminderen de waardigheid, die Hem door God Zijn Vader is gegeven, te weten: dat nu om Zijnentwil de deur des hemels is geopend“.

Geloof Calvin dan niet, dat God een gemeente ten leven heeft uitverkoren? Zeker, maar evenmin als Paulus maakt hij er een verkeerd gebruik van. Calvin waarschuwt: „Degenen, die zich in Gods eeuwigen Raad indringen, storten zich in eenen doodelijken afgrond: De onwetendheid dienaangaande is verstandig, de zucht om ze te weten is een soort van razernij“.

Ziende op deze dingen denk ik aan de uitspraak, die ik oulangs van den kansel hoorde:

„Vele Gereformeerden moeten nog gereformeerd worden“.

N. B.

## AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT.

No. I.

Dr. J. C. SIKKEL.

Utrecht, 7 Sept. 1920.

Amice,

Een oudere tijdgenoot is gestorven, wiens leven voor de jongere tijdgenooten van groote betekenis was. Laat daarom mijn eerste brief in dit blad hem voor uw aandacht doen herleven.

Veel is er aan Sikkels graf gesproken en in de pers tot zijn nagedachtenis geschreven. Uit dat vele herinner ik u echter alleen aan vier uitspraken, die treffend overeenstemmen en Sikkels zoo juist karakteriseeren.

Aan de groeve getuigde Dr. Fernhout van Sikkels prediking: „dan gingen de deuren open van het Woord Gods en het werk van Christus“. En Dr. Dijk sprak: „Zijn prediking was voor ons een openbaring“.

Professor Fabius schreef: „Hij boorde door de duisternis heen; de wolken moesten op zijde; alle nevelen werden weggevaagd, om het licht, het eeuwige licht te zien, dat hij dan uit het Woord deed stralen“. En Dr. Kuipers noemde hem: „een denker, wiens flitsen plotseling voor u even 't diepe donker der geestelijke gedachten verlichten, zóó, dat ge 't nooit weer zoudt vergeten“.

Ja, zóó was Sikkels.

Onwillekeurig denk ik hier aan de bekende Indische voorstelling, door Schopenhauer overgenomen, van de Maja, de sluier, waarachter het wezen der dingen zich verbijgt. Die sluier, zegt Bergson, is dicht en ondoorbreekbaar voor de groote massa der menschen; maar licht, bijna doorschijnend voor den kunstenaar en den dichter. „Wij leven in een tusschenruimte tusschen de dingen en ons — aan den buitenkant van de dingen, aan den buitenkant ook van ons zelf. Wij zien niet de dingen zelf; in de meeste gevallen bepalen wij er ons toe, de etiketten te lezen, die er op geplakt zijn. Maar de kunst heeft ten doel om alles, wat de werkelijkheid voor ons verbijgt, uit den weg te ruimen, ten einde ons van aangezicht tot aangezicht te stellen tegenover de werkelijkheid zelf. Uit een misverstand op dit punt is de strijd ontstaan tusschen het realisme en het idealisme in de kunst. De kunst is stellig slechts een meer directe visie van de werkelijkheid. Maar deze zuiverheid van gewaarwording onderstelt een zekere onstoffelijkheid van leven, — die niets anders is dan hetgeen men altijd idealisme heeft genoemd. Zoodat men zou kunnen zeggen, dat het realisme is in het kunstwerk, wanneer het idealisme is in de ziel, en dat men slechts door idealiteit weer in aanraking kan komen met de realiteit“ (Bergson, Het Lachen, blz. 159).

Welnu, Sikkels was realist door zijn idealisme en idealist door zijn realisme.

Hij leefde bij de realiteit van het ideale.

De werkelijkheid der onzienlijke dingen, de realiteit van het geloof, heb ik nooit zoo doorvoeld als onder zijn evangelieverkondiging, schreef Dr. Kuipers, en ik zeg het hem van harte na.

Sikkels kenmerkte zich door een geniale helderziendheid, waardoor hij bij intuïtie onmiddellijk zag wat een ander langs den weg der redeneering slechts met moeite vindt. Niet van stap tot stap, maar met één sprong was hij midden in zijn onderwerp.

Nu is dat op kunstgebied geen ongewoon verschijnsel. Maar het eigenaardige bij Sikkels was, dat hij als predikant die gave der intuïtie aanwendde tot opening van Gods Woord.

En dat Woord paste hij dan toe op het leven, op het volle leven, dat hij met zijn directe visie van de werkelijkheid zoo lief had. Hij kende, verstand en verklaarde dat leven bij het licht der Schrift, door Christus als het Licht der wereld.

Zijn prediking was zelve leven, één en al leven. Naar het oordeel van sommigen is een gereformeerde dominee en een gereformeerde predikant ipso facto droog en doodsch. Maar bij dezen gereformeerden predikant en in zijn prediking was alles warmte, gloed en vuur. Van koud intellectualisme en doode leerstelligheid had hij een hartgrondigen afkeer.

Maar tegelijk heeft hij met een vlammenend ijver als van Johannes, den apostel der liefde, gestreden tegen valsche leer. Met name de ethische richting heeft hij krachtig weerstaan in haar schenden van de Heilige Schrift als het Woord Gods. Hoe heeft hij het „verkeerd Bijbelgebruik“ van Professor Van Dijk als verwerping van Gods Woord gebrandmerkt. Hoe heeft hij de verzoeningsleer van Dr. Gerretsen als een verdragen van de waarheid Gods bestempeld! Hoe heeft hij den wasem der vroomheid in de ethische prediking als schijn aangewezen, en verklaard, dat de ethische richting ook zedelijk laag staat, omdat zij den gruwel van haar ongelof door bedrog bedekt.

Geen wonder dat hij, in zijn reformatorischen drang, bij het voorstel tot uitbouw onzer belijdenis, vooral ook tegenover de ethische richting positie wilde zien gekozen; want hij eerde de Kerk als de belijdende Gemeente van Christus, die pilaar en vastigheid der waarheid is.

Maar ook was ze hem de stad op den berg en het licht op den kandelaar, om aan overheid en volk, staat en maatschappij, huisgezin en school hun plaats en hun roeping van Godsweg te leeren onderscheiden. Luide riep hij daarom voor het Koningschap van Christus in het wereldgeding, en onvermoeid wierp hij zijn zoeklicht over dat onbegrepen wereldgebouwen. Terecht schreef de Kroniek van het Gereformeerd Jongelingsblad: „Wie denkt niet aan de oorlogsjaren, die achter ons liggen, toen elk principieel antirevolutionair geluid op volkenrechtelijk gebied schier verstorven scheen, en 't leek alsof het Woord Gods geen woord was voor onzen tijd, — en wie gedenkt niet met weemoedigen dank aan hetgeen Dr. Sikkels iedere week aan leiding en vertroosting in zijn blad „Hollandia“ deed uitgaan?“

Inderdaad, Sikkels is de man geweest die ons, ook in de bange oorlogscrisis, het Woord Gods heeft doen hooren, en ons, aan de hand van dat Woord, over den

drempel  
overgeb  
Hij, o  
man van  
ja was  
literatu  
nog nie  
de kol  
de scho  
en voor  
tuur. E  
en de v  
ideën,  
luid vo  
Natuur  
dachte  
meerde  
minst  
Hij wen  
En di  
Dat b  
ander e  
heeft n  
Toen  
van Sik  
oversche  
niet eer  
schieder  
dat nog  
De va  
uitgestr  
in den  
Moge  
hierna  
Met  
Belang  
gelieven  
Het  
van het  
kende o  
alle v  
heerlijke  
het boe  
ten hem  
Heiligen  
Mijn g  
Judea  
Zijn ap  
het uit  
Hij dan  
woordig  
de zing  
hooren  
zendt Z  
volkeren  
het bizz  
te predi  
draagt,  
voor de  
blijft.  
Lang  
heid van  
ten, we  
des Hee  
politism  
weten,  
geen hit  
hetzelfde  
die den  
tie met  
immer  
geweest  
en mee  
geweest  
passie b  
het erd  
Deze  
tot ons  
alwaar  
gloriens  
ik meer  
grootte  
dat de t  
Kerk re  
het dest  
onze ke  
onder v  
daan va  
en leefde  
het voor  
Reeds v  
gadering  
toch re  
toespraak  
eenmaal  
adviseurs  
Steeds  
door de  
en nood  
getrouwe  
tenlands  
dat ook  
sullen z  
onze con  
medeleve  
was. Da  
haar to  
ons loev  
Op de G